

**TELESFORO
MONZON**
eLab

OLASO
DORREA
FUNDAZIOA

2021 MEMORIA

AURKIBIDEA:

TM eLab Euskal Herrigintza Laborategia

**Urte honetan aurrera eramán edo hasitako
proiektuak**

**Naziometroa: Subiranotasun nahiaren
inguruko soziometroa**

Txillardegi Gogoeta Gunea

Nazioartea eta Euskal Herria Gogoeta Gunea

Euskal Herria 2036 Prospektiba

Partekatuz

Ongizate adierazleak

Klima Asanbladak

Saretzea eta Komunikazioa

TM eLab Euskal Herrigintza Laborategia:

SARRERA:

TM eLab Olaso Dorrea Fundazioaren ekimena da. Telesforo Monzonen espirituari jarraikiz, laborategiaren asmoa EHko etorkizunari buruz aritzeko gogoetak sustatzea da, elkarlanean.

TM eLab-en helburua herri gisa ditugun erronka estrategikoei loturiko gogoeta sustatzea da eta erantzun berritzaileak bilatzea. Nazioartean erreferentzia aurreratuenak bilatuz eta Euskal Herrian martxan dauden eraldaketa prozesuak aztertuz. Horrela jardunbide eta politika konkretuei buruzko kalitatezko proposamenak eginez. Horretarako lan-talde trinko eta egonkorak baino helburu zehatzak dituzten lan-prozesu denboran mugatuak lantzen ditugu, misio zehatzei zuzendurikoak.

Barne antolaketa:

Jardunaldi honetan, laborategiak bere egituratzeari ekin dio. Maila horretan Batzorde Exekutibo bat izendatu da ondorengo pertsonen osatua: *Iratxe Esnaola, Urko Aiartza, Pello Otxandiano eta Igor Ortega.*

Era berean urteko plangintza eta programa garatzeari ekin dio, horretarako maiztasun batez bilkurak burutuaz.

Kanpo harremanak:

Urtean zehar Laborategiak Euskal Herriko hainbat eragilerekin egitasmoak partekatu ditu eta aztertu, hala nola:

- Eusko Ikaskuntza.*
- Agirre Lehendakari Center.*
- Kontseilua.*
- Sabino Arana Fundazioa.*
- Mondragon Unibertsitatea eta bertako Herrigintza graduondoa.*
- GEZKI*
- Parte Hartuz EHU-UPV.*
- Subiranotasuna Europako Herrietan Masterra, EHU-UPV.*
- Gaindegia.*
- Euskal Herriko ekonomilarien Biltzarra.*
- Arantzazuko Laborategia (bertako aholku batzordeko kide delarik laborategia egun).*
- Jakin.*

Laborategiaren administrazioa:

Bere jarduera guztiak aurera atera asmoz laborategiak gutxieneko dedikazio profesional bat du. Hain zuzen ere Zuzendari bat dedikazio partzialarekin.

Zuzendariaren lana Laborategiko Batzorde Exekutiboari jarraikiz Laborategiko egitasmoak eta jardunak zuzentzea da.

URTE HONETAN AURRERA ERAMAN EDO HASITAKO PROIEKTUAK

Aurrera eraman edo martxan diren proiektuak:

Gogoeta / Prospektiba:

- Naziometroa.
- Txillardegi Gogoeta Gunea
- Euskal Herria eta Nazioartea Gogoeta Gunea.
- Euskal Herria 2036 Prospektiba

Partekatzea/transferentzia:

- Partekatuz/Sharing

Esperimentazioari begirako proiektuak:

- Ongizate adierazleak.
- Klima Asanblada

Proposamen mailan direnak:

- Ekonomia zirkularra.
- Digitalizazioa.
- Kultur proiektua.

Naziometroa: Subiranotasun nahiaren inguruko soziometroa:

Euskal Herria mailan soberanismo eta independentzia asmoek politikaren erdian jarraitzen badute ere, ez da oso ezaguna soberanismoa, autogobernua, independentzia eta horiek zeharkatu ditzaketen gaien inguruko herritarren iritzia.

Naziometroaren bidez Euskal Herria herritarrek gai hauen inguruan dituzten iritzi eta hautemateak aztertu nahi dira. Eta hori modu jarraian egin nahi da. Hau da, neurketa puntual edo koiuntural batetik haratago, denboran luzatuko den barometro bat osatu da.

NAZIOMETROA

Euskal Burujabetzaren Barometroa

www.naziometroa.eus

Naziometroaren ikergaiak ondorengoak izando dira:

- Egungo abagune politikoan Euskal Herri osoa bilduko lukeen Estatu/Errepublika baten aurreko jarrerak neurtzea.
- Independentzia nahiaren neurketa.
- Jarrera horien atzean (aldekoak zein kontrakoak, zein iritzi sorturik gabekoena) egon daitezkeen hainbat iritzien neurketa (ekonomikoak, politikoak, sozialak, e.a.)
- Independentziarako arrazoi nagusia(k) zehaztea.
- Unionismorako arrazoi nagusia(k) zehaztea.
- Atxikimendu gehien jaso dezakeen hitz edo kontzeptuen neurketa (Euskal Estatua vs Euskal Errepublika...)
- Subirautza nahia eremuka (edo subirautza eremuka garatuta subirautza orokorrari egin diezaiokeen ekarpena).
- Jarrera eta iritzi horien ezaugarritze soziodemografikoa egitea.

Euskal Herria osatzen duten eremu instituzionalekiko egokitzapenak egingo dira horretarako.

Urtean bi inkesta (udazkena eta udaberria) egingo dira, maiztasunak ziurtatuko baitigu iritzi tendentziak ongi ulertzea.

Elkarlanean oinarritutako ekimena:

Honako egitasmoa aurrera ateratzeko OLASO DORREA FUNDAZIOA ETA UPV/EHUren arteko lankidetzak akademikorako hitzarmena sinatu da.

Proiektua aurrera eramateko Olaso Dorrea Fundazioaren Telesforo Monzon laborategiak (TM eLab) Parte Hartuz EHUKo ikerketa taldeko kideekin Barometroaren Ikerketa Batzordea osatu dute, bertara Nafarroako zein Iparraldeko ikerlariak gehituaz.

Horrela Parte Hartuz ikerketa taldeak gehi Nafarroako zein Iparraldeko beste adituek, ikerketa batzordea osatu dute. Batzorde hau inkesten emaitzen irakurketa berariazkoa burutzeaz arduratuko da, bai eta honek beharrezko rigore zientifikoa izateaz.

Batzorde Zientifikoaren osaketa: Julen Zabalo, Arkaitz Fullaondo, Carlos Vilches, Asier Etxenike, Igor Ortega eta Iduzki Soubelet.

Fundazioaren gain egon da ikerketa batzordeak diseinatutako landa lana aurrera eramateaz arduratuko den inkesta zerbitzua, bai eta naziometroaren emaitzen kaleratze kostuak eta abar.

Argitaratutako lanetan agerraraziko da lanon sorgunea hitzarmen honetan dagoela eta parte hartu duten pertsonen izenak aitortuta.

AURTENGO NEURKETA

1.- EKAINA:

Euskal Herria osoa bai eta Ipar Aldea , Nafarroa eta EAE espezifikoki lantzen zituzten emaitzak egin dira publiko.

(iKUSI TXOSTENAK HEMEN: <https://telesforomonzonlab.eus/2021-03-neurketa/>)

2.- ABENDUAN

Une honetan landa lana burutu da.

BIGARREN NEURKETA PRENTSAN

DIARIO VASCO

<https://www.diariovasco.com/politica/sondeo-naziometroa-20210609135619-nt.html>

-

deia

<https://www.deia.eus/deportes/futbol/2021/06/09/seis-diez-vascos-favor-euskal/1127032.html>

noticias de Gipuzkoa

<https://www.noticiasdegipuzkoa.eus/deportes/futbol/2021/06/09/seis-diez-vascos-favor-euskal/1117642.html>

-

noticias de Alava

<https://www.noticiasdealava.eus/deportes/2021/06/09/seis-diez-vascos-favor-euskal/1104445.html>

-

noticias de Navarra

<https://www.noticiasdenavarra.com/actualidad/politica/2021/06/09/8-3-navarros-aboga-mayor-relacion/1153831.html>

<https://www.noticiasdenavarra.com/actualidad/politica/2021/06/09/oficialidad-seleccion-euskadi-futbol-cuenta/1153839.html>

-

naiz

<https://www.naiz.eus/eu/iritzia/editorial/demokrazia-gosea-da-herri-honen-indarretako-bat>

<https://www.naiz.eus/es/info/noticia/20210609/la-segunda-edicion-de-naziometroa-aflora-consensos-en-torno-al-derecho-a-decidir>

berria

[https://www.berria.eus/paperekoa/1877/006/001/2021-06-10/erabaki-nahia-sendotzen.htm?
utm_source=Twitter&utm_medium=Sare_sozialak_CM](https://www.berria.eus/paperekoa/1877/006/001/2021-06-10/erabaki-nahia-sendotzen.htm?utm_source=Twitter&utm_medium=Sare_sozialak_CM)

[https://www.berria.eus/albisteak/198890/euskal-selekzioaren-ofizialtasuna-babesten-dute-hiru-herritarretik-bik.htm?
utm_source=Twitter&utm_medium=Sare_sozialak_CM](https://www.berria.eus/albisteak/198890/euskal-selekzioaren-ofizialtasuna-babesten-dute-hiru-herritarretik-bik.htm?utm_source=Twitter&utm_medium=Sare_sozialak_CM)

el Correo

<https://www.elcorreo.com/politica/oposicion-ruptura-reflejan-20210610213250-nt.html>

eitb

<https://www.eitb.eus/es/noticias/sociedad/detalle/8112182/se-publica-segunda-medicion-de-naziometroa-sobre-soberania-y-estado-vasco/>

<https://www.eitb.eus/es/noticias/politica/videos/detalle/8112247/la-mayoria-de-ciudadanos-de-euskal-herria-estan-a-favor-del-derecho-a-decidir/>

<https://www.eitb.eus/eu/albisteak/gizartea/osoa/8112280/subiranota-sunari-eta-euskal-estatuari-buruzko-bigarren-naziometroa-aurkeztuda/>

<https://www.eitb.eus/eu/albisteak/politika/bideoak/osoa/8111999/bideoa-euskal-herritarren-gehiengoa-erabakitzeko-eskubidearen-alde-dago/>

Sud Ouest

<https://www.sudouest.fr/culture/euskadi/enquete-un-barometre-de-la-souverainete-a-l-echelle-du-pays-basque-3648463.php>

France Bleu

<https://www.francebleu.fr/infos/societe/pays-basque-53-des-habitants-sont-opposes-a-l-independance-en-iparralde-24-sont-pour-1623254462>

https://www.mediabask.eus/fr/info_mbsk/20210610/en-cas-de-referendum-une-majorite-de-la-population-basque-voterait-pour-l-independance

https://www.mediabask.eus/fr/info_mbsk/20210610/une-majorite-favorable-a-la-selection-basque-de-foot

Kazeta

https://www.kazeta.eus/eu/info_kz/20210609/ipar-euskal-herriko-biztanleen-erdia-baino-gehiago-euskal-futbol-selekzioaren-alde

https://www.kazeta.eus/eu/info_kz/20210609/lurralde-antolaketaren-aldaketa-herritarren-hiru-laurdenak-nahi-duena

Txillardegi Gogoeta Gunea: XXI. menderako Hizkuntza Politika.

XXI. mendearen lehen laurdenean murgildurik gaudela, mundu mailan sekula ezagutu ez den abiadako aldaketak ari dira ematen: robotizazioa, inteligentzia artifiziala, gauzen interneta, teknologia aurrerapenak, informazio joan-etorriak eta honen guztiaren ondorioz gizarte eraldaketa sakona, inoiz ezagutu gabeko abiada bizian gauzatzen ari dena gainera batetik; bestetik, bizidunen migrazio mugimenduek bai eta mugikortasunak zein gizarte batzuen zahartzeak biziki ari dira aldatzen ingurunea, Europan batik bat, urte gutxitan. Honek guztiak sekulako eragina izango du identitatearen erreproduzio sistemetan oro har eta, zer esanik ez, gurea bezalako komunitate/nazio gutxiagotuetan. Euskal Herrira etorrita, euskararen egungo normalizazio ereduak topea jo duenaren zantzuak nabariak dira bai hezkuntza arloan, bai helduen euskalduntzean edo erakunde publikoen normalizazio prozesuetan, kultur transmisioan edota esparru komunikatiboan, besteak beste; eta honek guztiak bere ondorioa du euskararen transmisioan eta bizi iraupenean, kale erabilera datuek adierazten duten bezala.

Hori guztia gutxi balitz, COVID-19ak eta beronekin etorritako itxialdiak joera hauek azkartu eta areagotu egin ditu, lehen hipotesia zena errealitate bihurtuaz.

Aipatu eraldaketa hauek guztiak kontuan izanik, euskararen normalizazioa helburu duen euskaltzaletasunak/abertzaletasunak ezinbestekoa du gogoeta sakon bat egitea. Paradigma aldaketen garaian bizi gara eta egoera berri horietara egokitzeko gaitasuna izateak berebiziko garrantzia izango du. XX. mendean sortutako hizkuntza politikak/ek ez dio(te) seguruenik errealitate berri honi erantzuteko ahalmenik.

Gelditu eta ingurueta begiratzeko garaia dugu euskararen normalizazio prozesuan, sistemikoak eta egiturazkoak diren eraldaketez ohartu eta errealitate honen aurrean euskal botere politikoak (euskal erakundeek) euskararen normalizazioan XXI. mendean nola eragin behar duen sakonduz. Aztertu beharra dago botere politikoa nola eta zertarako baliatu euskararen normalkuntza osoa erdiesteko. Eztabaida ez baita asko/gutxi aurreratu dugun, botila erdi betea edo erdi hutsa dagoen, baizik eta XXI. mendeko erronken aurrean zer hizkuntza politika behar dugun aurrera egiteko.

Horretarako esan bezala, euskararen normalizazio prozesua azkartzeko

beharrezkoa den XXI. menderako hizkuntza politika eztabaidatu eta ahal bada ondorio nagusi batzuk ateratzeko Gogoeta Gune bat sustatu da Telesforo Monzon Euskal Herrigintza Laborategitik, Txillardegi Gogoeta Gunea deritzona. Herri eztabaida sakon eta zabal bati abiapuntua ipintzeko gogoeta gune bat.

Horrela, gogoetarako gai nagusiak dira:

- Normalizazio prozesuaren ikuspegi politikoa, sistemikoa eta egiturazko batetik abiatutako diagnostikoak egin eta aurrera begirako ikuspegiak lantzea. Horrela, euskararen normalizazioari buruzko etorkizuneko erronken inguruko gogoeta eta proposamenak landuz.
- Euskal Herriaren nazio eraikuntza prozesuaren baitan euskararen normalizazioak egin dezakeen ekarpena eta izan beharreko lekua aztertzea. Maila horretan, hizkuntzaren estatusa eta euskal erakundeen papera sakonki aztertuz.
- *Proposatzen den lanketa Euskal Herri osoan ikuspegiarekin lantzekoa litzateke. Funtsean, euskararen normalizazio prozesuaren ikuspegi propioa lantzea eta euskarak Euskal Herriaren nazio eraikuntza prozesuan izan beharreko lekua zehaztea, Euskal Herri osoan berdin eraiki beharreko "paradigma" bailitzateke. Horrek ez luke esan nahiko, noski, ikuspegi horretatik erator litezkeen proposamen edo diskurtsoak mimetikoki aplikagarriak izango liratekeenik.*

Gogoeta Gunea Irailaren 17an aurkeztu da (ikusi txostena hemen: <https://telesforomonzonlab.eus/txillardegi-gogoeta-gunea/>)

Mintegiak 2021:

1. MINTEGI IREKIA: DEMOGRAFIA/MIGRAZIOA. EUSKAL HERRIA 15 URTE BARRU. PROSPEKZIOA.

ABENDUAK 11

Mintegiaren helburua litzateke prospektibaz baliatuz hemendik 15 urtera aurki ditzakegun agertoki posibleak irudikatzea.

Horretatik abiatuta, xedea litzateke horrek euskararen egoeran zer eragin izango duen aztertzea, eta, ondoren, euskararen berreskurapen-prozesuan zer hizkuntza-politika eta honekin erlazionatutako zer beste politika eraman beharko liratekeen eztabaidatzea.

HIZLARIAK:

DEMOGRAFIA/MIGRAZIOA PROSPEKTIBAN ADITUA: Imanol Esnaola Gaindegia.

HIZKUNTZA-POLITIKAN ADITUA: Gari Goikoetxea.

HEMEROTECA:

<https://www.naiz.eus/eu/info/noticia/20210922/hizkuntz-politikaz-eta-gltopolitikaz-aritzeko-txillardegigogoeta-gunea-jarri-dute-abian>

<https://www.naiz.eus/eu/iritzia/articulos/xxi-mendeko-euskararen-aldeko-hizkuntza-politika-pentsatzeko-gunea>

<https://www.berria.eus/paperekoa/1937/017/003/2021-09-24/txillardegigogoeta-xxi-mendeko-hizkuntza-politika-pentsatzeko.htm>

Nazioartea eta Euskal Herria Gooeta Gunea:

TM eLab laborategiak eta Sabino Arana Fundazioak, nazioartearen inguruko gogoetarekin aurrera jarraitzen dugu EHren inguruko gogoeta zabalduz.

Aurten beste bi mintegi zoom bidez antolatu dira.

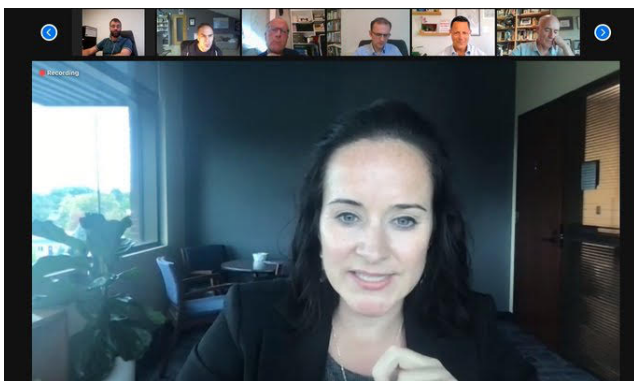
1.- Euskal Herria eta AEBren arteko harremanak: bilakaera eta etorkizuneko aukerak.

2.- Euskaldunok AEBn: Identitatea eta baloreak

IKUSI:

<https://telesforomonzonlab.eus/category/nazioartea-gogoeta-gunea/>

EUSKAL HERRIA 2036 PROSPEKTIBA LANA

TMeLabek sustatutako *Covid-19, eta Ondoren Zer?* gogoeta gunean, pandemia aurretik zetozen joera edo tendentzien katalizatzaile gisa jokatzeko ari dela izan da ondorioztatutako elementuetako bat.

Krisi askotarikoak markatutako momentu historiko berezi batean bizi gara, munduan, Europan eta Euskal Herrian, eta horregatik arnas luzeko ikuspegi estrategikoa behar du gure herriak.

Klima-larrialdiaren, aldaketa demografiko globalaren, segurtasun arriskuen (zahar zein berri), hala nola berrikuntza teknologiko esponentzialen (gizakia eta makinaren arteko konbergentzia...) inpaktu sakonak, zabalak eta gero eta handiagoak ikusten ari gara munduan zehar. Egungo gizartearen adierazle nagusienetakoak aldakortasuna, ziurgabetasuna, konplexutasuna eta anbiguotasuna (VUCA) dira. Hondamendi naturalak handitzen ari dira eskalan eta irismenean. Ehunka milioi pertsona ari dira mundu osoan zehar migratzen, dela klimarekin, indarkeriarekin, gosetearekin edo pobreziarekin lotutako hondamendiengatik. Gure ingurune estruktural, natural eta digitalean gertatzen ari diren aldaketek gero eta arrisku handiagoak sortzen dituzte. Litekeena da hiru joera horien ondorioek gora egitea kopuruan eta konplexutasunean, hurrengo urteetan.

Era berean, azken urteotan globalizazio neoliberalaren ondorioz gizarte arrakalak handitu egin dira eta ondorengo urteetan inteligentzia artifizialak, bioteknologiak zein digitalizazioak sortuko dituzten eraldaketa sakonek ondorio zaugarriak izan ditzakete oro har munduan, horrek ondorio bereziak dituelarik

gurea bezalako nazio eta identitate gutxiagotuetan.

Mundu osoan segurtasunari egiten zaizkion erronkek gure gizarte-ehuna, gure azpiegitura fisikoa eta gure gizartea gero eta digitalagoa mehatxatzen dute.

Guzti honen aurrean Euskal Herria erresilienteago baten eraikuntza ez da bakarrik ezinbesteko behar bat, baizik eta aukera bat ere. Ingurumena zaintzea, gizarte inklusibo bat eraikitzea, herritarrak eta erakundeak gaitzea eta gure kultura eta identitatea garatzea, ekonomia eta gizarte iraunkorragoa eta planeta oparagoago baterako baldintzak sortzeko aukera bat ere bada.

Resilientzia kontzeptuak hiru gaitasun dakarki berarekin. Lehena, iraunkortasunerako gaitasuna, gure bizitza eta garatzea ematen ari diren aldaketa guztien aurrean. Bigarrena egokitzapenerako gaitasuna da, hau da nola jarraitu garatzen baina era berean nola egokitu inguruan ematen ari diren baldintzen baitan. Et hirugarrena eraldaketarako gaitasuna, bereziki garrantzitsua bizi dugun une historikoan, nola aldatu daramagun ibilbidea edo nola hartu norabide berri bat, eraldaketa honen bidez izaten jarrai dezagun.

Klima-larrialdi hemen da

Klima larrialdiaren ondoriozko mehatxuak gero eta larriagoak dira hemen eta orain, - uholdeak, lehortek, goseteak eta beste hondamendi natural batzuen kasuak eta inpaktuak areagotu egin direla frogatuta dago -, eta, horregatik, ezinbestekoa da ingurune eta komunitate erresilienteagoa lortzeko beharrezko neurriak hartzen joatea herri gisa. Ez dago denbora galtzerik, trantsizio energetikoak ez du atzera bueltarik eta askotariko tresnak adostu eta prestatu behar dira, eta bide horretan eztabaida sakon bat emateko ordua heldu da.

Aldaketa demografiko globala

Klimarekin, gatazkekin, goseteekin edo pobreziarekin zerikusia duten hondamendiengatik, ehunka milioi pertsona migratzen ari dira beren eskualdeetan edo mundu osoan zehar, eta ia 70 milioi pertsona desplazatu dituzte gaur egun beren etxeetatik indarrez. Horrek ezinbestean ondorioak ditu eta izango ditu hurrengo urteetan gurea bezalako gizarte zaharkitu eta linguistikoki gutxiagotu batean. Eraldaketa honek sortuko dituen astinaldien aurrean kultura eta komunitate erresilientea eraikitzea ezinbestekoa izango da.

Berrikuntza teknologiko esponentzialen inpaktua gizartean

Hurrengo urteetan, adimen artifizialak, bioteknologiak, digitalizazioak, gauzen internetak etab... eraldaketa sakonak ekarriko ditu gizartean, hala nola lan munduaren, hezkuntzaren eta kultura zein aisialdiaren eraldaketa goitik berakoa. Honek guztiak gizarte arrakalak handitzeko arriskua du, baita kulturen eta identitateen arteko arrakalarena ere. Eraldaketa hauei aurre egiteko gizarte zein kultur erresilientzia sendotzea ezinbestekoa izango da.

Erronka hauei guztiei aurre egiteko gai diren erakundeak behar ditu Euskal Herriak, eraldaketa honi guztiari aurre egiteko gaitasuna eta eskuduntza izango dutenak. Kanpo erasoan aurrean beraiek ere erresilienteak izango direnak.

Gure herriak arnas luzeko gogoeta behar du. Herri honetan egin beharreko apustu eta inbertsioek hamarkada luzeko hortzmugari begiratu behar diote, hauek tresna behar dute izan eta ez helburu. Aurrera begirako palanka behar dute izan eta ez lehendik zetorrenaren makulu soil.

Euskal Herriak, abiatu berri dugun hamarkada honetan, lurralde eta komunitate erresiliente, sozialki justua eta kohesionatua, errekurtsoen erabilera efizientea egingo duena eta ekonomikoki konpetitiboa izango dena izateko egin beharreko eraldaketa prozesuak definitu behar ditu, eta inbertsio estrategikoak norabide horretan egin.

Eta bisio estrategiko horrek gidatu behar du, hain zuzen, gure herriko eztabaida. Hurrengo belaunaldien ongizatea dago auzitan. Eta langintza hori herri honetako eragileoi dagokigu, eta ez egiteak ondorio larriak izango ditu herri honen etorkizun sozioekonomiko eta kulturean, bai eta ondorengo belaunaldien ongizatean.

Telesforo Monzon laborategiak, horri begira eta bere ekarpena egin asmoz, **Euskal Herria 2036 PROSPEKTIBA LANA** jarri du martxan, 15 urteko hortzmugan bizi dugun eraldaketa global honen baitan Euskal Herrian eman daitezkeen eskenatoki deberdinak irudikatuz eta hortik sortzen diren erronka eta aukerak definituz.

Hurrengo urteetako erronka datozen eraldaketa guztien aurrean herri erresilienteago bat lortzeko beharrezko gogoeta egitea da asmoa, mundu

mailan datorren transformazio osoari aurre egiteko gai izango den herri bati begira, bertan kokatzen jakingo duena, atzean geldituko ez dena eta horretarako beharrezko eraldaketak egingo dituen. Horrek askotariko gogoeta eskatzen du, inguruneari begirakoa, ekonomiaren eraldaketari buruzkoa, baina baita ere inklusioa, gizarte kohesioa edota identitatearen ingurukoa, zein honi guztiari aurre egiteko behar dugun erakundetze ereduaren ingurukoa.

Zergatik 2036? Batetik, prospektiba egiteko 15 urteko epea aski arnas luzea delako egun gizarteak etam munduak bizi duen abiadura kontuan edukita bai eta larrialdi klimatikoak zein eraldaketa digitalak munduari ezartzen dizkion erronkak kontuan edukita. Bestetik 2036 urtean gure herriaren etorkizuna bera kolokan jarri zuen gertaera bati (altxamendu faxista) emandako erantzun bateratua ren ehungarren urteurrena irudikatzen duelako. Orain mehatxuak edo erronkak desberdinak izanik ere herri honen erantzun bateratua eskatzen dute ezinbestean berriro ere.

Lanketa:

Udazkenan zehar, 30tik gorako pertsonaz osatutako 5 lan bilkura burutu dira hainbat analisi lana burututa SWPI elkartearen zuzendaritzapean.

LANAREN FASEAK:

URRIAK 7	GALDEKETAREN ERANTZUNAK
URRIAK 16	ANALISI ESTRUKTURALA
AZAROAK 5	ANALISIAREN ONDORIOAK
AZAROAK 20	ESKENATOKI LANKETA
ABENDUAK 10	ESKENATOKI AUKERAKETA
ABENDUAK 17	ONDORIO AURKEZPENA

(ikusi ERANSKINA)

Partekatuz/Sharing:

Euskal Herrian eman den gatazka eraldaketa zein nazio eraikuntza prozesua beste gatazka eta herrietako interesatuekin partekatzea helburua duen proiektua

Azken urteotan Euskal Herriko gatazka politikoak bizi izan dituen konponbiderako ekimenak, bai eta beronek bizi izan duen eraldaketak interesa piztu du nazioarteko hainbat eragile eta erakunderen partetik. Era berean, gatazka politikoaren baitan eman den nazio eraikuntza prozesuak ere sortu du hainbat eragileren artean interesa eta ezagutza nahia. Hein handi batean, Euskal Herrian emaniko prozesuak, bere txikitasunean bada ere, berrikuntzaren bidetik hainbat erronka propioei erantzun behar izan dio. Hori dela eta eskaera desberdinak izan dira Euskal Herrira etorri eta azken urteotan eman den eraldaketa eta burutu diren ekimen berezituak aztertzeko. Proiektu hau eskaera horiei erantzuteko jaio da.

HELBURUAK

- ➔ Euskal gatazkaren eraldaketa eta nazio eraikuntza prozesua, euskal abertzaletasunaren ikuspuntutik partekatu beste gatazka eta herrietako ordezkariekin.
- ➔ Gatazka konponbide eta eraldaketan aritzen diren eragile desberdinekin prozesu honetatik irteten diren hainbat ikasgai partekatu.
- ➔ Euskal gatazkaren konponbiderako oinarri izan diren gakoan hausnarketa burutu, honen bidez gatazkaren eraldaketa arloan ekarpena eginez.
- ➔ Gatazka eraldatzeko prozesuetan sortzen diren erronka eta zailtasun komunei buruz eztabaidatzea.

ESKAERARI EGOKITUTAKO BISITAK

TM eLab laborategiak aipatu helburua bete asmoz, jasotako eskaera eta beharrei egokitutako bisitaldiak antolatzen ditu Euskal Herrian, mintegi eta bilkuren bidez esperientzia partekatuz. Aztertuko diren gaiak eskaeraren arabera definituko dira, ondorengoak jasoaz besteak beste:

- ✓ EHko historia garaikidearen prozesu negoziatzaileen analisi kritikoa
- ✓ Pentsamendu estrategikoa

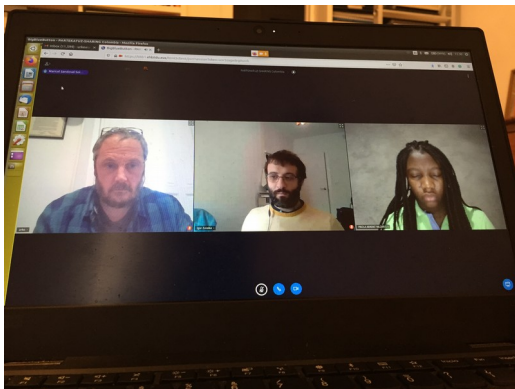
- ✓ Trantsizioa eta barne kohesioa
- ✓ Gizarte zibila. Mobilizazioa
- ✓ Alderdi eraikuntza
- ✓ Eraikuntza nazionala
- ✓ Armagabetzea

EZTABAIDA ETA MINTEGI TEMATIKOAK. TM eLab laborategiak, aipatu helburuekin, eztabaida eta mintegiak antolatzen ditu gai desberdinen inguruan, bake eta gatazka konponbidean aritzen diren eragileekin, gatazken eraldaketa eremuan praktika hobek erdietsi asmoz.

Aurtengo ekinbideak

Kolonbiako Komunitate Beltzekin (CPN) mintegi birtuala:

PROYECTO CAPACITACIÓN PUEBLO AFROCOLOMBIANO. PROCESO COMUNIDADES NEGRAS (PCN) Y ASOCIACIÓN DE CONSEJOS COMUNITARIOS DE NORTE DEL CAUCA (ACONC)

Kolonbiako komunitate afro eta beltzekin mintegi birtuala osatu da. Ikusi txostena:

Ongizate adierazleak:

Proiektu honen egitasmoa EHrentzako egokiak liratekeen ongizate adierazleen inguruko gogoeta bat abiatzea da. Zein adierazle beharko genituzke gure herriaren ongizatea definitzeko orduan?

UPV/EHUko Gizarte
Ekonomia eta Zuzenbide
Kooperatiboaren Institutua

Instituto de Derecho
Cooperativo y Economía
Social de la UPV/EHU

Iaz hasitako lanari jarraikiz, aurten jardunaldi batzuk antolatu dira GEZKIrekin batera Ongizatearen inguruan, Felix Arrieta eta Enekoitz Etxezarretaren Zuzendaritzapean. Koordinatzaile Mailen Domiguez izan dutelarik.

Ongizatea eta bere adierazleak jardunaldiak

Zer da ongizatea? Nola definitzen dugu? Zertan neurtzen da?

Galdera horiek guztiak erantzuten saiatzeko, Telesforo Monzon eLab Euskal Herrigintza laborategiak eta EHU/UPVko GEZKI Institutuak, elkarlanean jardunaldi batzuk antolatu ditugu, Felix Arrieta eta Enekoitz Etxezarreta irakasleen zuzendaritzapean eta TM eLab laborategiko Malen Dominguez Zabalak koordinatuta.

Jardunaldiak bi zati izan ditu. Lehen zatian gizarte ongizatearen definizioaz aritu da, hau ulertzeko ikuspegiez, giza garapenaren ikuspegitik eman daitekeen definizioaz, hornidura aldetik publiko-komunitarioaren arteko harremanaz, zaintzaz eta errenta banaketaz. Funtsean, lehen zatian ongizatearen kontzepzioaz aritu gara. Bigarren zatian ongizatea neurtzeko aukera eta eredu ezberdinez hitz egin dugu, Zeelanda Berriko adibidean arreta berezia jarrita.

GOGOETA
JARDUNALDIAK

**ONGIZATEA
ETA BERE
ADIERAZLEAK**

Azaroaren 26an
EHU/UPVko Korta eraikinean
DONOSTIA

Prensa:

<https://www.naiz.eus/eu/info/noticia/20211110/ongizateaz-eta-bere-adierazleez-gogoeta-egiteko-jardunaldia-antolatudute>

<https://irutxulo.hitza.eus/2021/11/19/zer-da-ongizatea-nola-neurtzen-da/>

<https://www.naiz.eus/eu/info/noticia/20211127/ongizatea-ardatz-gizartearen-gabezien-eta-erronken-gaineko-ikastarotrinkoa-eman-dute>

KLIMARI BURUZKO HERRITARREN BATZARRA

XXI. mendean gizarteak dituen erronkak konplexuak dira eta, horregatik, horiei aurre egiteko eraldatze-prozesuek ikuspegi konplexu eta integralak eskatzen dituzte.

Gainera, egungo testuinguru aldakorrean ditugun gizarte erronken dimentsioak eta konplexutasunak, eragile ezberdinen arteko gobernantza eredu berriak, demokrazia molde berriak eta herritarren parte-hartze modu berriak sustatzea eskatzen dute.

Hori da hain zuzen ere abiapuntuko hipotesia, Erakunde, herritar eta gizarte antolatuaren arteko lankidetzaren sarea indartuz bakarrik erantzun ahal izango diegulako gizarte gisa ditugun erronkei.

Zentzu horretan, gizarte erronken inguruan agenda publikoan herritarren parte-hartzea sustatzeko eta komunitatearen ahalduntzea areagotzeko ikuspegi berritzailea aurkezten duten demokrazia deliberatiboko prozesuak geroz eta ohikoagoak bihurtzen ari dira demokrazia sendoko herrialde eta testuinguruetan. Aipatu demokrazia deliberatiboko prozesuetan ausaz aukeratzen dira gizartean aniztasuna ordezkatzeko duten herritar taldeak, jorratuko diren gaietan adituen aldetik formakuntzak jasotzen dituzte eta eztabaidarako espazioak ahalbidetzen dira.

Prozesu horiek ez dira berriak, 60. hamarkadatik erabili izan dira formatu anitzetan, egun ordea, esperimazioari bide eman zaio beraien helburua eta diseinua definitzerako orduan, zein parte hartzeko eta instituzionalizatzeko beste modu batzuekin konbinatzean. Herritarrak agenda publiko eta politikoa inplikatzeko modu berriak aurkezten dituzte, eta balioetan oinarritutako dilemak, merkataritzako trukeak eragiten dituzten arazo konplexuak eta epe luzeko arazoak jorratzeko baliagarriak direla aztertu da OCDE-k kaleratutako ikerketan .

Proiektu honen helburua da Klimari buruzko Herritarren Batzar bat diseinatu eta abian jartzea da, Gipuzkoan eztabaida-demokraziaren prozesuak eta ikuspegiak aktibatzeke. Gizateriaren bi erronka nagusitan esku-hartu nahi da hortaz, krisi demokratikoa batetik eta krisi klimatikoa bestetik, deliberazio demokratikorako prozesu berritzaile bat abian jarri.

Herritarren batzarrak herritarrak inplikatzen ditu, agenda publiko berriko

erronken inguruan zein horretarako eskumena duen erakunde publikoak bultzatuko dituen herri politikak herritarren iritziak edo gomendioak kontutan hartuta diseinatu daitezten.

Demokrazia deliberatibo ikuspegiak aztertu, diseinatu (nazioarteko esperientziak gure testuingurura ekarriz) eta inplementatuko dira, Klimaren inguruko herritarren batzarra abian jartzeko (Euskal Herrian ezaugarri hauetako lehenengoa, nazioarte mailan herrialde batzuetan adibideak aurkitu baditzakegu ere).

Proiektua lurraldeko ekosisteman gizarte berrikuntza, gobernantza zein herrigintza prozesuak bultzatzen dituzten eragile ezberdinen elkarlanaren bitartez sustatuko da.

Proiektuan zehar prozesu deliberatiboak diseinatzeko ikuspuntu, ezagutza aniztasuna, adibide, erronkak eta aukerak jasoko dira. Gainera, proposamen honetan jasotzen den esperimentaziorako proiektua gure herrian sustatuko diren beste ekimen eta prozesuekin konektatu nahi da. Azken helburua demokrazia deliberatiboa herrialdean instituzionalizatzeko baldintzak sortzea da.

PROIEKTUA ARANTZAZULAB laborategiarekin elkarlanean garatuko da eta Gipuzkoako Diputazioaren HERRITARREN PROIEKTUAK dirulaguntza jaso du.

Saretzea eta Komunikazioa

Urtean zehar Laborategiak Euskal Herriko hainbat eragilerekin egitasmoak partekatu ditu eta aztertu, piskanaka erakunde/eragileen ekosisteman ver lekua eginez. Horrela maial desberdineko harremana dugu ondorengoekin:

- Eusko Ikaskuntza.
- Agirre Lehendakari Center.
- Kontseilua.
- JakIn.
- Sabino Arana Fundazioa.
- Mondragon Unibertsitatea eta bertako Herrigintza graduondoa.
- GEZKI, EHU-UPV
- Parte Hartuz EHU-UPV.
- Subiranotasuna Europako Herrietan Masterra, EHU-UPV.
- Orkestra-Deustuko Unibertsitatea.
- Gaindegia.
- Euskal Herriko ekonomilarien Biltzarra.
- Arantzazuko Laborategia (bertako aholku batzordeko kide delarik laborategia egun).

Web Orria, twiter eta Buletina

Telesforo Monzon laborategiaren web orria martxan dago, bertan jasotzen direlarik egiten diren jardun eta ekimen desberdinak. Era berean youtube kanala eta zoom zerbitzua jarri dugu martxan. Era berean, aurten twiter kontua abiatu dugu eta une honetan jarraitzaileak 810 inguru dira.

Azkenik mailchip bidezko buletina zabaltzen hasi gara, oraingoz 250 bat kontaktura zabaltzen dugularik

**TELESFORO
MONZON**
eLab